

УДК 346.93

DOI <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.84.1.58>

ВИТРЕБУВАННЯ ДОКАЗІВ СУДОМ НА ПРОХАННЯ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБІТРАЖУ

Рожнов О.В.,
*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільної юстиції та адвокатури
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого
ORCID: 0000-0002-7217-8153
e-mail: olrozhnov74@gmail.com*

Рожнов О.В. Витребування доказів судом на прохання міжнародного комерційного арбітражу.

Статтю присвячено дослідженню правових аспектів процедури витребування доказів на прохання Міжнародного комерційного арбітражного суду через національні суди. Порядок подання доказів у міжнародному комерційному арбітражі залежить від правил, які сторони погодили в арбітражній угоді, а також від застосовуваних процесуальних норм арбітражного інституту (наприклад, Правила ЮНСІТРАЛ, ICC, LCIA тощо). Проте є загальні принципи та етапи, які характерні для більшості арбітражних процесів.

Участь національних судів у відносинах, що виникають у зв'язку з арбітражним розглядом спорів, реалізується шляхом здійснення судовою владою в межах встановленого обсягу форм взаємодії певних функцій. Визначено, що основною метою, яку переслідує держава, надаючи національним судам повноваження щодо виконання функцій сприяння і контролю, є зацікавленість в реалізації міжнародної комерційної арбітражної юрисдикційної функції. Зазначені обставини зумовлюють ефективність арбітражного розгляду та його привабливість для сторін спору.

Висвітлюється загальні правила подання доказів та повноваження надані міжнародному комерційному арбітражу, які включають повноваження на визначення допустимості, належності, істотності та значущості будь-якого доказу.

Висновується, що загальним правилом є те, що вони передбачають право міжнародного арбітражного суду вимагати від сторін надання доказів, а також право запитувати надання третіми особами доказів, які склад арбітражного суду визнає необхідними для розгляду спору.

Звертається увага, що дієвим способом отримання запитуваних доказів є передбачена ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» можливість звернення третейського суду до національного суду за сприянням в отриманні доказів, шляхом їх витребування.

Обґрунтовується, що сприяння суду в отриманні доказів в контексті ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», слід розглядати лише в можливості витребування доказів судом у порядку ст. 84 ЦПК України. Витребування доказів, як складової інституту забезпечення доказів, відповідно до ч. 7 ст. 116 ЦПК, не є формою сприяння суду міжнародному комерційному арбітражу в отриманні доказів зміст якої полягає не тільки в отриманні доказів, які стосуються предмету доказування і мають значення для вирішення справи, але насамперед спосіб одночасно запобігти їх ймовірній втраті у майбутньому.

Ключові слова: витребування доказів, міжнародний комерційний арбітраж, сприяння суду в отриманні доказів для міжнародного комерційного арбітражу, цивільне судочинство.

Rozhnov O. Obtaining evidence by the court at the request of international commercial arbitration.

The article is dedicated to the study of the legal aspects of the procedure for obtaining evidence at the request of the International Commercial Arbitration Court through national courts. The procedure for submitting evidence in international commercial arbitration depends on the rules agreed upon by

the parties in the arbitration agreement, as well as the applicable procedural norms of the arbitration institution (e.g., UNCITRAL Rules, ICC, LCIA, etc.). However, there are general principles and stages that are characteristic of most arbitration processes.

The participation of national courts in relationships arising in connection with arbitration proceedings is implemented through the exercise of certain functions by the judiciary within the established scope of interaction. It has been determined that the primary goal pursued by the state, by granting national courts the authority to perform functions of assistance and control, is an interest in the implementation of the international commercial arbitration jurisdictional function. These circumstances ensure the effectiveness of arbitration proceedings and their attractiveness for the disputing parties.

The general rules for submitting evidence and the powers granted to international commercial arbitration are highlighted, which include the authority to determine the admissibility, relevance, materiality, and significance of any evidence.

It is concluded that the general rule is that the international arbitration court has the right to require the parties to submit evidence, as well as the right to request evidence from third parties, which the arbitration tribunal deems necessary for the resolution of the dispute.

It is noted that an effective way to obtain the requested evidence is provided by Article 27 of the Law of Ukraine «On International Commercial Arbitration,» which allows the arbitration court to apply to the national court for assistance in obtaining evidence by way of a request for evidence.

It is argued that the court's assistance in obtaining evidence within the context of Article 27 of the Law of Ukraine «On International Commercial Arbitration» should only be considered in the possibility of requesting evidence by the court in accordance with Article 84 of the Civil Procedure Code of Ukraine. The request for evidence, as part of the institution of evidence preservation, in accordance with part 7 of Article 116 of the Civil Procedure Code, is not a form of court assistance to international commercial arbitration, which involves not only obtaining evidence relevant to the subject matter of the case and important for its resolution, but also primarily a way to prevent its potential loss in the future.

Key words: obtaining evidence, international commercial arbitration, court assistance in obtaining evidence for international commercial arbitration, civil proceedings.

Постановка проблеми. Автономність міжнародного комерційного арбітражу, який діє в межах визначеної компетенції, зумовлює необхідність визначення меж, в яких допустимим є втручання судової влади в його діяльність. Так, ст. 5 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» імперативно визначає, що з питань що регулюються Законом України «Про міжнародний комерційний арбітраж» ніяке судове втручання не повинно мати місце, крім як у випадках, коли воно передбачене у Законі України «Про міжнародний комерційний арбітраж». Зокрема, це стосується й повноваження міжнародного комерційного суду на визначення допустимості, належності, істотності та значущості будь-якого доказу.

У функціональному плані національні суди можуть виконувати для міжнародного комерційного арбітражу дві групи функцій: функції сприяння та функції контролю. Одним із проявів функції сприяння є сприяння суду у отриманні доказів, шляхом їх витребування. Таке сприяння суду у отриманні доказів полягає у праві суду витребувати докази, які зазначені в проханні міжнародного комерційного арбітражу або заяві сторони (учасника) арбітражного розгляду за правилами ЦПК України, з можливістю застосування до відповідної особи заходів процесуального примусу. У зв'язку з цим виникають питання щодо дотримання судом визначених меж, в яких допускається втручання судової влади у процес доказування визначений Законом України «Про міжнародний комерційний арбітраж».

Стан опрацювання досліджуваної проблематики свідчить про те, що його актуальність тільки набирає обертів і не втрачає своєї актуальності. В національній доктрині як цивільного процесу так і міжнародного комерційного арбітражу об'єктом дослідження таких науковців як В.В. Комаров, Ю.Д. Притика, Пількова К.М., Кравцова С.В. були питання сприяння суду в отриманні доказів міжнародним комерційним арбітражем, але в більшій мірі дані наукові погляди носять виключно порівняльно-аналітичний характер, без визначення особливостей застосування даного інституту в правозастосовчій діяльності.

Мета статті є встановлення специфічних правил сприяння суду в отриманні доказів міжнародним комерційним судом, виявлення недоліків та прогалин у його врегулюванні та їх вплив на правозастосовну практику національних судів.

Виклад основного матеріалу. Відповідно ст. 19 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» сторони можуть на свій розсуд домовитись про процедуру розгляду справи третейським судом. В разі відсутності такої угоди третейський суд може з дотриманням положень Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» вести арбітражний розгляд таким чином, який він вважає належним. Повноваження надані третейському суду, включають повноваження на визначення допустимості, належності, істотності та значущості будь-якого доказу. Згідно з п. 4 ст. 25 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», якщо сторони не домовились про інше, в тих випадках, коли без зазначення поважної причини: будь-яка сторона не подає докази на вимогу третейського суду, – третейський суд залежно від того, яка особа ухиляється від їх подання, а також, яке ці докази мають значення, може визнати обставину, для з'ясування якої мав бути поданий доказ, або відмовити у її визнанні, або розглянути справу за наявними в ній доказами.

Відповідно до ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» третейський суд або сторона за згодою третейського суду можуть звернутися до апеляційного загального суду за місцезнаходженням доказів (місцем проживання свідка) з проханням про сприяння у допиті свідка, витребуванні доказів або їх огляді за їх місцезнаходженням. Суд може виконати це прохання в межах своєї компетенції і згідно із своїми правилами отримання доказів.

Згідно регламенту міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України кожна зі сторін повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог або заперечень. Будь-яка зі сторін надає всі наявні у її розпорядженні документи та/або інші докази, на які вона посилається, включаючи офіційні документи та документи з відкритих джерел, за винятком документів, вже поданих іншою стороною. Склад арбітражного суду на свій розсуд може: вимагати від сторін подання й інших документів та/або доказів, запитувати надання третіми особами доказів, які склад арбітражного суду визнає необхідними для розгляду спору. Склад арбітражного суду або сторона за згодою складу арбітражного суду можуть звернутися до компетентного суду з проханням про сприяння у витребуванні доказів чи про допит свідка. Склад арбітражного суду визначає належність, допустимість, достовірність та достатність наданих сторонами доказів (ст. 52 Регламенту).

Касаційний цивільний суд у складі Верховного Суду у постанові від 21 грудня 2023 року у справі № 824/83/23 підтвердив закріплені в українському законодавстві загальноновизнані у про арбітражних юрисдикціях принцип обмеженого втручання національних судів в арбітражні рішення при розгляді заяви про їх скасування. При цьому, Верховний Суд вказав, що основні принципи та правила доказування в арбітражному процесі закріплено статтею 52 Регламенту МКАС, які арбітражним судом не порушені, урахувавши високий рівень дискреції арбітражного суду при прийнятті, розгляді та оцінці доказів.

Тобто, міжнародні стандарти доказування в комерційному арбітражі передбачають обов'язок арбітрів у забезпеченні змагальності в частині права подати докази, права досліджувати іншої сторони, права брати участь в засіданнях, а не як можливість сторін опонувати арбітражному суду при оцінці ним доказів та застосування права [1].

Слід погодитись, що у функціональному плані державні суди виконують щодо міжнародного арбітражу дві групи функцій: функції сприяння і функції контролю [2. с. 27].

Питання подання доказів також регулюються й Правилами МАЮ щодо отримання доказів у міжнародному арбітражі. Правила розроблено для прийняття та застосування їх разом з інституційними правилами, правилами *ad hoc* та іншими правилами та процедурами, що регулюють міжнародний арбітраж. Правила МАЮ щодо доказів відображають процедури, які використовуються в багатьох різних правових системах, і вони можуть бути особливо корисними у тих випадках, коли сторони є носіями різних правових традицій. Так, відповідно до ст. 3 Правила МАЮ щодо отримання доказів у міжнародному арбітражі у встановлений складом арбітражу строк кожна сторона подає складу арбітражу та іншим сторонам усі наявні у неї документи, на які вона посилається, в тому числі офіційні документи та документи з відкритих джерел, за винятком документів, які вже було надано іншою стороною. У встановлений складом арбітражу строк будь-яка сторона може звернутися до складу арбітражу та до інших сторін з клопотанням про надання документів. Якщо сторона бажає отримати документи від фізичної особи або організації, яка не є стороною арбітражного провадження та від якої вона не може отримати документи самостійно, то у встановлений складом арбітражу строк сторона може звернутися до складу арбітражу з

клопотанням вжити будь-яких передбачених законодавством заходів для отримання запитуваних документів, або дозволити їй вжити таких заходів самостійно [3].

Загальним для всіх зазначених вище правил є те, що вони передбачають право міжнародного арбітражного суду вимагати від сторін надання доказів, а також право запитувати надання третіми особами доказів, які склад арбітражного суду визнає необхідними для розгляду спору. Відповідно до п. 4 ст. 25 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» та п. 10 ст. 52 Регламенту якщо будь-яка сторона не подає докази на вимогу складу арбітражного суду, – склад арбітражного суду залежно від того, яка особа ухиляється від їх подання, а також яке ці докази мають значення, може визнати обставину, для з'ясування якої мав бути поданий доказ, або відмовити у її визнанні, або розглянути справу за наявними в ній доказами. На думку Г. Кауфман-Колер та Ф. Берч, що у випадку невиконання стороною наказу про надання доказів, арбітражний суд має принаймні три альтернативи: звернення до державного суду для примусового виконання наказу; несприятливий висновок; перекладення тягаря доказування на сторону-порушника [4. с. 21].

Оскільки міжнародний арбітражний суд є органом добровільної юрисдикції, його рішення є обов'язковими лише для сторін. Відповідно не надання запитуваних міжнародним арбітражним судом доказів третіми особами, не може тягнути для них жодних негативних наслідків. Дієвим способом отримання запитуваних доказів є передбачена ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» можливість звернення третейського суду до національного суду за сприянням в отриманні доказів, шляхом їх витребування. Щодо витребування доказів судом, слід погодитися з висновком Миколаєць В.А., витребування доказів у господарському судочинстві є процесуальним механізмом отримання доказів судом наступними способами: 1) витребуванням (отриманням на вимогу), зокрема у разі: неможливості учасниками справи самостійно подати докази, що здійснюється шляхом клопотання від учасників справи про витребування доказів судом (ч. 1 ст. 81 ГПК України); а також у разі коли у суду є сумніви у добросовісному здійсненні учасниками справи їхніх процесуальних прав або виконанні обов'язків щодо доказів – здійснюється судом за власною ініціативою (ч. 4 ст. 74 ГПК України); 2) витребування доказів способом їх забезпечення у разі якщо є підстави припускати, що засіб доказування може бути втрачений, або збирання чи подання відповідних доказів стане згодом неможливим або утрудненим (ч. 5 ст. 81 ГПК України) [5. с. 218].

Верховний суд також звертає увагу на різницю між витребуванням доказів та забезпеченням доказів шляхом їх витребування. Так, учасник справи, у разі неможливості самостійно надати докази, вправі подати клопотання про витребування доказів судом. Таке клопотання повинно бути подане в строк, зазначений у ч. 2 та 3 ст. 83 ЦПК України. Якщо таке клопотання заявлено з пропуском встановленого строку, суд залишає його без задоволення, крім випадку, коли особа, яка його подає, обґрунтує неможливість його подання у встановлений строк з причин, що не залежали від неї (ч. 1 ст. 84 ЦПК України). Тобто, за змістом статті 84 ЦПК України учасник справи у разі саме неможливості самостійно надати докази, вправі подати клопотання про витребування доказів судом. Суд за заявою учасника справи або особи, яка може набути статусу позивача, має забезпечити докази, якщо є підстави припускати, що засіб доказування може бути втрачений або збирання або подання відповідних доказів стане згодом неможливим чи утрудненим. Способами забезпечення судом доказів є допит свідків, призначення експертизи, витребування та (або) огляд доказів, у тому числі за їх місцезнаходженням, заборона вчиняти певні дії щодо доказів та зобов'язання вчинити певні дії щодо доказів. У необхідних випадках судом можуть бути застосовані інші способи забезпечення доказів, визначені судом (ч. 1 та 2 ст. 116 ЦПК України). Процесуальний механізм забезпечення доказів, зокрема шляхом їх витребування, призначений для того, щоб отримати/зберегти ті докази, щодо яких існують достатні підстави вважати, що з часом їх може бути безповоротно втрачено. Забезпечення доказів – це не тільки спосіб здобути докази, які стосуються предмету доказування і мають значення/потрібні для вирішення справи, але, насамперед, спосіб одночасно запобігти їх ймовірній втраті у майбутньому. Тобто, ризик такої втрати повинен ґрунтуватися на об'єктивних фактах і тільки в сукупності усіх наведених умов суд може вжити заходів для забезпечення доказів [6].

Таким чином, сприяння суду в отриманні доказів в контексті ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж» слід розглядати лише в можливості витребування доказів судом у порядку ст. 84 ЦПК України. Витребування доказів, як складової інституту забезпечення доказів відповідно до ч. 7 ст. 116 ЦПК не є формою сприяння суду в отриманні доказів міжнародному ко-

мерційному арбітражу зміст якої полягає не тільки в отримати докази, які стосуються предмету доказування і мають значення/потрібні для вирішення справи, але насамперед спосіб одночасно запобігти їх ймовірній втраті у майбутньому.

Відповідно до ч. 11. ст. 84. ЦПК України у випадках, передбачених законом, апеляційний загальний суд за місцезнаходженням доказів може витребувати докази на прохання третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу або за заявою сторони (учасника) третейського (арбітражного) розгляду за згодою третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу у справі, що розглядається третейським судом (міжнародним комерційним арбітражем), у порядку, встановленому цією статтею.

Особливістю витребування доказів як форма сприяння національного суду міжнародному комерційному арбітражу є: 1) здійснюється у випадках передбачених законом; 2) здійснюється апеляційним загальним судом за місцезнаходженням доказів; 3) здійснюється на прохання міжнародного комерційного арбітражу або за заявою сторони (учасника) арбітражного розгляду за згодою міжнародного комерційного арбітражу у справі, що розглядається міжнародним комерційним арбітражем; 4) здійснюється за правилами встановленими ЦПК.

Право звернутися до апеляційного загального суду за сприянням в отриманні доказів третейський суд або сторона мають відповідно до ст. 27 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж». Прохання міжнародного комерційного арбітражу або заява сторони (учасника) арбітражного розгляду подається до апеляційного загального суду за місцезнаходженням доказів та розглядається суддею одноособово. Враховуючи, що будь-яка оцінка судом обставин арбітражного спору, повноти та належності доказів, які були надані сторонами арбітражного спору тощо, означала б неправомірне судове втручання, заборонене ст. 5 Закону України «Про міжнародний комерційний арбітраж», та порушення принципу правової визначеності судового рішення та положення ч. 11 ст. 84 ЦПК України суд може витребувати докази лише на прохання міжнародного комерційного арбітражу або за заявою сторони (учасника) арбітражного розгляду за згодою міжнародного комерційного арбітражу. Крім того, вирішуючи питання про можливість витребування доказів у порядку ч. 11 ст. 84 ЦПК України суд не повинен давати оцінку обставинам, які може підтвердити відповідний доказ та про належність чи допустимість доказу, який підлягає витребуванню. Але при цьому порядок звернення та розгляду прохання міжнародного комерційного арбітражу або заяви сторони (учасника) арбітражного розгляду здійснюється за правилами передбаченими ЦПК.

Так, ст. 183 ЦПК України визначає загальні вимоги до форми та змісту письмової заяви, клопотання, заперечення, а відповідно до ст. 84 ЦПК України у клопотанні повинно бути зазначено: 1) який доказ витребується; 2) обставини, які може підтвердити цей доказ, або аргументи, які він може спростувати; 3) підстави, з яких випливає, що цей доказ має відповідна особа; 4) вжиті особою, яка подає клопотання, заходи для отримання цього доказу самостійно, докази вжиття таких заходів та (або) причини неможливості самостійного отримання цього доказу. Відповідно до ч. 2 п. 4 ст. 4 Закону України «Про судовий збір» за подання заяви про сприяння міжнародному комерційному арбітражу в отриманні доказів сплачується судовий збір у розмірі визначеному зазначеним законом. Обов'язковою умовою для задоволення клопотання про сприяння міжнародному комерційному арбітражу в отриманні доказів, яке подане стороною (учасником) арбітражного розгляду є наявність згоди міжнародного комерційного арбітражу. Така згода, як правило оформлюється ухвалою арбітражного суду з процесуальних питань підписуються головою складу арбітражного суду чи одноособовим арбітром, набирають чинності з моменту їх винесення та є обов'язковими для сторін (ч. 5 ст. 43 Регламенту). Так, 24 липня 2020 року представник ТОВ «МЕКОМ Україна» – Захарченко С.П. в порядку ч. 11 ст. 84 ЦПК України звернувся із заявою про витребування доказів, у якій зазначив, що на сьогоднішній день в Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України розглядається спір між ТОВ «МЕКОМ Україна» та ТОВ «МЕКОМ ГРУП» (МЕКОМ GROUP s.r.o.) у зв'язку із порушенням ТОВ «МЕКОМ ГРУП» умов контракту № UA 01/13 від 1 лютого 2013 року. До вказаної заяви додано документи на підтвердження повноважень представника ТОВ «МЕКОМ Україна» – Захарченка С.П.; копію постанови Міжнародного комерційного арбітражного суду при ТПП України про прийняття позову ТОВ «МЕКОМ Україна» до ТОВ «МЕКОМ ГРУП» (МЕКОМ GROUP s.r.o.) про стягнення коштів від 25.10.2019 року; копію адвокатського запиту до Київської міської митниці ДФС від 03.07.2020 року; копію відповіді Київської митниці Держмитслужби від 10.07.2020 року;

докази сплати судового збору. Ч. 11 ст. 84 ЦПК України визначено, що у випадках, передбачених законом, апеляційний загальний суд за місцезнаходженням доказів може витребувати докази на прохання третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу або за заявою сторони (учасника) третейського (арбітражного) розгляду за згодою третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу у справі, що розглядається третейським судом (міжнародним комерційним арбітражем), у порядку, встановленому цією статтею. Ч. 11 ст. 84 ЦПК України чітко визначає, що за заявою сторони (учасника) третейського (арбітражного) розгляду апеляційний загальний суд за місцезнаходженням доказів може витребувати докази за згодою третейського суду чи міжнародного комерційного арбітражу у справі. Перевіривши матеріали заяви представника ТОВ «МЕКОМ Україна» – Захарченка С.П. про витребування доказів в порядку ч. 11 ст. 84 ЦПК України, судом встановлено відсутність згоди міжнародного комерційного арбітражу на витребування доказів. Ч. 4 ст. 183 ЦПК України передбачено, що суд, встановивши, що письмову заяву (клопотання, заперечення) подано без додержання вимог частини першої або другої цієї статті, повертає її заявнику без розгляду. Отже, заява представника ТОВ «МЕКОМ Україна» – Захарченка С.П. про витребування доказів в порядку ч. 11 ст. 84 ЦПК України, підлягає поверненню останньому без розгляду [7].

У разі задоволення клопотання суд своєю ухвалою витребує відповідні докази. У разі задоволення відповідної заяви суд може зобов'язати особу, у якій такі докази витребуються, надати такі докази безпосередньо міжнародному комерційному арбітражу або стороні, за заявою якої такі докази витребуються, для подальшого їх подання міжнародному комерційному арбітражу. В ухвалі про витребування доказів суд вирішує питання забезпечення чи попередньої оплати витрат осіб, пов'язаних із поданням відповідних доказів.

Будь-яка особа, у якій знаходиться доказ, повинна видати його на вимогу суду. Особи, які не мають можливості подати доказ, який витребує суд, або не мають можливості подати такий доказ у встановлені строки, зобов'язані повідомити про це суд із зазначенням причин протягом п'яти днів з дня вручення ухвали. У разі неповідомлення суду про неможливість подати докази, витребувані судом, а також за неподання таких доказів з причин, визнаних судом неповажними, суд застосовує до відповідної особи заходи процесуального примусу, передбачені ЦПК.

Відповідно до ч. 4 ст. 183 ЦПК України суд, встановивши, що письмову заяву (клопотання, заперечення) подано без додержання вимог частини першої або другої зазначеної статті, повертає її заявнику без розгляду. Суд повертає заяву (клопотання, заперечення) її заявнику без розгляду також у разі, якщо вона подана особою, яка відповідно до ч. 6 ст. 14 ЦПК України зобов'язана зареєструвати електронний кабінет, але не зареєструвала його.

З урахуванням зазначених вище положень можна зробити висновок, що за результатами розгляду клопотання про сприяння міжнародному комерційному арбітражу в отриманні доказів, суд може постановити: 1) ухвалу про повернення заявника заяви (прохання) без розгляду; 2) ухвалу про відмову в задоволенні клопотання про витребування доказів; 3) ухвалу про задоволення клопотання та витребування доказів.

У зв'язку з цим, порушенням є винесення судом ухвали про залишення заяви без руху, оскільки таким повноваженнями в межах даної судової процедури він не наділений. Так, 19 березня 2024 року до Київського апеляційного суду через підсистему «Електронний суд» надійшло клопотання представника ТОВ «ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК ЛІГА ТРЕЙД» про витребування доказів у справі, яка передана на розгляд міжнародного комерційного арбітражу, за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК ЛІГА ТРЕЙД» (Україна) до GRINTUR Sp. Z.O.O. (Республіка Польща) про стягнення 155 492,92 євро, з яких 110 180,00 євро – сума основного боргу за товар за контрактом № 201022 від 20.10.22 р., 44 104,58 євро – пеня в розмірі 0,3%, 1208,34 євро – 3 річних, та відшкодування витрат по сплаті арбітражного збору. Проте, заявлене клопотання не може бути вирішено з огляду на наступне. Представником Товариства з обмеженою відповідальністю «ТОРГІВЕЛЬНИЙ БУДИНОК ЛІГА ТРЕЙД» разом із клопотанням про витребування доказів долучено ухвалу Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України (справа № 333/2023) від 20 лютого 2024 року. Однак, заявником подано ухвалу не в повному обсязі, ухвала не містить повного тексту, що унеможливує встановити надання згоди міжнародного комерційного арбітражу щодо витребування доказів. За таких обставин клопотання підлягає залишенню без руху з наданням строку для усунення виявлених недоліків, а саме: заявнику слід надати до Київського апеляційного суду повний

текст ухвали Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України (справа № 333/2023) від 20 лютого 2024 року, протягом десяти днів з моменту отримання копії даної ухвали [8].

Висновки. Необхідність взаємодії судів та міжнародного комерційного арбітражу потребує пошуку ефективних механізмів реалізації такої взаємодії, що є особливо важливим в контексті сприяння суду в отриманні доказів. Аналіз зазначеного питання є актуальним для формування судової практики, щодо сприяння суду в отриманні доказів. Але при цьому слід враховувати, що використання міжнародним арбітражним судом або стороною (учасником) арбітражного розгляду такої форми взаємодії не повинно суперечити меті міжнародного комерційного арбітражу як інструменту швидкого та ефективного вирішення спорів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Постанова Верховного суду у справі № 824//83//23 від 21.12.2023. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/115860517>.
2. _Селівон М. Про деякі питання взаємодії судів із міжнародним комерційним арбітражем *Право України*. 2014. № 12. С. 27–36.
3. Правила міжнародної асоціації юристів (МАЮ) щодо отримання доказів у міжнародному арбітражі. URL: <https://www.ibanet.org/document?id=IBA-Rules-on-Taking-of-Evidence-2020-Ukrainian>.
4. Kaufmann-Kohler G. Discovery in international arbitration: How much is too much? URL: <https://lk-k.com/wp-content/uploads/Discovery-in-international-arbitration-How-much-is-too-much.pdf>.
5. Миколаєць В.А. Співвідношення процесуальних механізмів забезпечення доказів способом їх витребування та витребування доказів у порядку ст. 81. ГПК України. URL: http://www.lsej.org.ua/3_2023/49.pdf.
6. Постанова Верховного суду від 01.11.2021 у справі № 520/14132/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100817047>.
7. Ухвала Київський апеляційний суд міста у справі № 22-з/824/613/2020 від 28.07.2020. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90667427>.
8. Ухвала Київського апеляційного суду у справі № 824/25/24 від 25.03.2024. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118173223>.